

ज्वंकुदुंबदासीदासादिकं अर्थधनं चिकीर्षतिविक्षिपति दृढ्यर्थंकुसीदव्यापारकरोतीत्यर्थः ॥ ७ ॥ ८ ॥ येनकथादिनाभोगीभोगसंपन्नः स्यामिति मनसिकरोति तस्यादेवकथादितोविनश्यति ॥ ९ ॥ बुद्धि युक्तानां फलासंगिनां त्यजतां निषिद्धकाम्यकर्मणि निशेषः ॥ १० ॥ स्नेहायतनं स्त्रीपुत्रादि ॥ ११ ॥ तपएवानुपश्यति श्रेयस्त्वेन ॥ १२ ॥ प्रत्यवमर्शवान् सारासारविवेकवान् प्रियसुखेक्यादिजसुखनिमित्तं क्षीणः क्लेशं प्राप्नोति तत्र दोषदृष्ट्या तपः कर्तुं निश्चिनोति ॥ १३ ॥ सर्वगतं साधारणं दमयदानादि हीनस्य शुद्धादेरपि ॥ १४ ॥ प्रजापतिः पूर्वयजमानावस्थायां क्वचिज्जन्म निश्चिद्वेशे व्रतानि सूत्रोपासनादी

ततो लोभाभिभूतात्मा संगो ह्यर्थतेजनं ॥ पुष्ट्यर्थं चैव तस्येह जनस्यार्थं चिकीर्षति ॥ ७ ॥ सजानन्नपि चार्थकार्यमर्थार्थं सेवते नरः ॥ बालस्नेहपरीतात्मा तत्क्षयाच्चानु तप्यते ॥ ८ ॥ ततो मानेन संपन्नो रक्षन्नात्मपराजयं ॥ करोति येन भोगी स्यामिति तस्माद्दिनस्यति ॥ ९ ॥ तथा हि बुद्धियुक्तानां शाश्वतं ब्रह्मवादिनां ॥ अन्विच्छतां शुभं कर्म नराणां त्यजतां सुखं ॥ १० ॥ स्नेहायतननाशाच्च धननाशाच्च पार्थिव ॥ आधिव्याधिप्रतापाच्च निर्वेदमुपगच्छति ॥ ११ ॥ निर्वेदादात्मसंवाधः संवाधाच्छेददर्शनं ॥ शास्त्रार्थदर्शनाद्राजंस्तपएवानुपश्यति ॥ १२ ॥ दुर्लभो हि मनुर्येन्द्रनरः प्रत्यवमर्शवान् ॥ यो वै प्रियसुखे क्षीणस्तपः कर्तुं व्यवस्यति ॥ १३ ॥ तपः सर्वगतं तात हीनस्यापि विधीयते ॥ जितेन्द्रियस्य दातव्यं स्वर्गमार्गं प्रवर्तकं ॥ १४ ॥ प्रजापतिः प्रजाः पूर्वमस्तु जत्तपसा विभुः ॥ क्वचिद्वचि ब्रह्मपरो व्रतान्यास्या यपार्थिव ॥ १५ ॥ आदित्यावसवोरुद्रास्तथैवाग्न्यश्विमरुताः ॥ विश्वे देवास्तथासाध्याः पितरो यमरुद्राणाः ॥ १६ ॥ यक्षराक्षसगंधर्वाः सिद्धाश्चान्ये दिवौकसः ॥ संसिद्धास्तपसा तात ये चान्ये स्वर्गवासिनः ॥ १७ ॥ ये चादौ ब्राह्मणाः स्तृष्टा ब्रह्मणा तपसा पुरा ॥ ते भावयंतः पृथिवीं विचरंति दिवं तथा ॥ १८ ॥ मर्त्यलोके च राजानो ये चान्ये गृहमेधिनः ॥ महाकुलेषु हृश्यंते तत्सर्वतपसः फलं ॥ १९ ॥ कौशिकानि च वस्त्राणि शुभान्याभरणा निच ॥ वाहनासनपानानि तत्सर्वतपसः फलं ॥ २० ॥ मनोनुकूलाः प्रमदारूपवत्यः सहस्रशः ॥ वासः प्रासादगृहे च तत्सर्वतपसः फलं ॥ २१ ॥ शयनानि च मुख्यानि भोज्यानि विविधानि च ॥ अभिप्रेतानि सर्वाणि भवंति शुभकर्मिणां ॥ २२ ॥

नि सोपासनानि कर्मणि वा आस्थाय फलावस्थायां प्रजा अस्तु जदिति संबंधः ॥ १५ ॥ एवमादित्यादयोऽपि पूर्वयजमानास्तत्तदप्रापकाणि कर्माणि कृत्वा आदित्यादि भावं प्राप्ता इत्यर्थः तथा च श्रुतिः अग्निर्वा अका मयत अन्नादो देवानां स्यामिति स एतमग्रयेकान्तिकाभ्यः पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपदित्यादि यो निरवपत्स यजमानस्तस्मिन्निशब्दप्रयोगोऽग्निविनीहन्ति माश्रित्य ज्ञेयः यस्मै निरवपत्स देवतात्मा तद्वावश्वकल्याणं तरे प्राप्यत इति प्रसिद्धं ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥